

۴	مقدمه
۵	اجزای ساختاری عود
۷	طرز نگهداشتن ساز
۸	حالت دست راست
۱۰	حالت دست چپ
۱۱	مبانی مقدماتی موسیقی
۱۶	سیم های دست باز
۱۹	دستان اول (سیم اول)
۲۱	دستان اول (سیم دوم)
۲۴	نت چنگ
۲۶	دستان اول (سیم سوم)
۳۲	دستان اول (سیم چهارم)
۳۴	نت دولانچنگ
۴۰	نوایی
۴۱	نغمه آذربایجانی
۴۴	میزان های ترکیبی
۵۰	مرغ سحر (۱)
۵۷	مرغ سحر (۲)
۵۹	نت سه لانچنگ
۶۳	مرغ سحر (۳)
۶۴	مضراب ریز
۶۵	خط اتصال
۶۶	نوادارو
۶۷	کردی
۶۸	مضراب دراب
۷۰	نت زینت
۷۱	اسمر اسمر
۷۲	درآمد ماهور

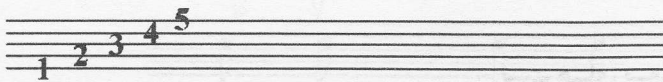
مبانی مقدماتی موسیقی

وقتی به یک قطعه موسیقی گوش فرا می‌دهید اولین عاملی که ذهن شما را به خود معطوف می‌کند ملودی است. ملودی یا آهنگ از اصوات موسیقایی ساخته شده‌اند. اصوات موسیقی واجد خصوصیتی است که آنها را از اصواتی که به طور معمول در زندگی روزمره یا طبیعت می‌شنویم مجزا می‌کند. هرصوت موسیقی سه ویژگی بارز دارد: ارتفاع، طنین، شدت. ارتفاع سطح زیر و بمی یک صوت نسبت به اصوات دیگر است. زیر و بمی اصوات با بسامد (فرکانس) ارتعاشات آنها تعیین می‌شود. هر چه تعداد نوسانات جسم مرتعش به طور مثال سیم یک ساز سریعتر باشد صدا زیرتر (فرکانس بالاتر) و هر چه تعداد نوسانات کندتر باشد صدا بم‌تر (فرکانس پائین‌تر) خواهد بود. طنین یا رنگ صوتی ویژگی دیگر صوت است که نوع وسیله مولد صوت در بوجود آمدن آن نقش بسزایی دارد. به طور مثال طنین ساز عود متفاوت از ساز تار است. که این تفاوت به ساختار و شکل ساز و عوامل دیگری همچون جنس سیم‌ها و ... مربوط می‌شود. شدت یا دینامیک به میزان قدرتی که یک صدا نواخته یا خوانده می‌شود بستگی دارد. یک صوت می‌تواند قوی‌تر یا اینکه ضعیف‌تر اجرا شود. بدیهی است که میزان این دو شدت، دو کیفیت صوتی مختلف را ایجاد می‌کند.

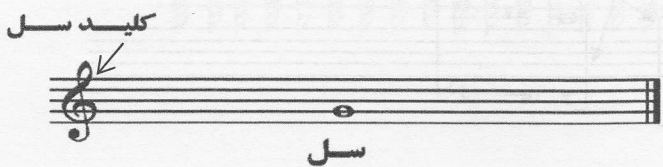
برای نگارش اصوات موسیقی از نشانه‌های خاصی که نُت نام دارند، استفاده می‌کنیم. نت‌ها در واقع نشانه‌هایی برای تعیین زیر و بمی اصوات هستند. نت‌ها را می‌توان از بعضی جهات به حروف الفبا شبیه دانست. اسامی نت‌ها به ترتیب بدین گونه است:

دُ - ر - می - فا - سُل - لا - سی

نت‌ها به وسیله خطوط حامل نمایش داده می‌شوند. خطوط حامل، پنج خط موازی با فاصله میانی مساوی است. نت‌ها در موقعیت‌های متفاوتی نسبت به این خطوط قرار دارند.

برای تعیین مبنای نام‌گذاری نت‌ها بر روی خطوط حامل از نشانه‌ای به نام کلید بهره می‌گیریم. کلیدی که برای ساز عود در نظر گرفته شده کلید سل است. مبنای نام‌گذاری این کلید نت سل است که روی خط دوم حامل قرار گرفته است:

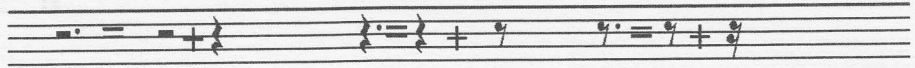
میزان های ترکیبی

در میزان های ترکیبی هر ضرب یک کشش نقطه دار است. مقدار زمانی هر کشش نقطه دار به طور کلی، زمان خود کشش به اضافه نصف آن است:

$$\text{Dotted Quarter} = \text{Quarter} + \text{Quarter}$$

$$\text{Dotted Half} = \text{Half} + \text{Half}$$

$$\text{Dotted Eighth} = \text{Eighth} + \text{Sixteenth}$$

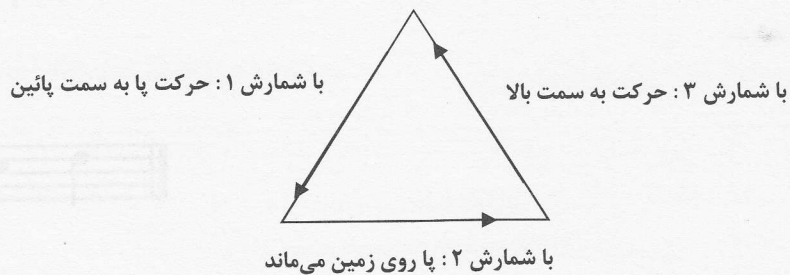

به عبارت دیگر هر ضرب میزان های ترکیبی می توانند به سه جز مساوی تقسیم شوند:

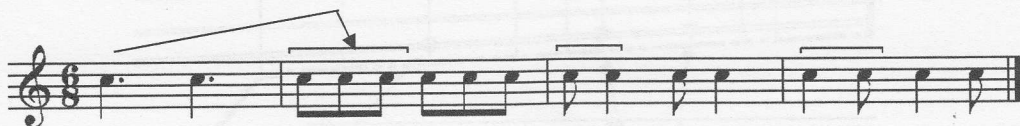
$$\text{Dotted Quarter} = \text{Quarter} + \text{Quarter} + \text{Quarter}$$

$$\text{Dotted Half} = \text{Half} + \text{Half} + \text{Half}$$

به همین دلیل نحوه ضرب زدن و به طور کلی ضربان ریتمیک به طور طبیعی در میزان های ترکیبی در قیاس با میزان های ساده متفاوت است. به طور مثال میزان ترکیبی $\frac{6}{8}$ ، که میزانی ۲ ضربی و هر ضرب آن یک نت سیاه نقطه دار است. نحوه ضرب زدن پا:

میزان $\frac{6}{8}$

جعبه گوشی

گوشی

شیطانک

دسته

Shiraz-Beethoven.ir

صفحه

بیضی بزرگ

بیضی کوچک

خرک (سیم گیر)

کاسه

طرز نگهداشتن ساز

معمولاً در هنگام تمرین بر روی صندلی بدون دسته می‌نشینیم. سعی می‌کنیم شکل بدن طبیعی و بدون انقباض باشد. سطح پای راست کمی بالاتر از سطح زمین است بدین منظور از وسیله‌ای به نام زیرپایی استفاده می‌کنیم یا اینکه پای راست را بر روی پای چپ قرار می‌دهیم. اکنون بدنه پایینی کاسه ساز را بر روی ران راست قرار می‌دهیم، طوریکه صفحه زاویه‌ای عمودی داشته باشد. راستای دسته با راستای شانه‌ها زاویه‌ای حدوداً ۲۰ درجه می‌سازد. دسته ساز کمی به سمت بالا متمایل است. وزن طبیعی دست راست که روی کاسه قرار گرفته باعث تعادل و نگهداشتن ساز می‌شود بدون اینکه دست چپ وزن دسته را تحمل کند.

